

Wpływ technologii dużych zbiorów danych na prawa podstawowe

Rozwój inteligentnych urzędów połączonych z internetem oraz technologii przetwarzania dużych zbiorów danych, który umożliwił niespotykany dotąd dostęp do danych, ich rozpowszechnianie i zautomatyzowane wykorzystanie, stanowi zarówno niezwykłą szansę na poprawę wydajności i polepszenie naszego życia, jak i zagrożenie dla podstawowych praw jednostek. Parlament Europejski będzie głosował nad poświęconym tym zagadnieniom sprawozdaniem z własnej inicjatywy podczas drugiej sesji plenarnej w marcu 2017 r.

Kontekst

Jak twierdzi [Światowe Forum Ekonomiczne](#), w ciągu zaledwie pięciu lat ponad bilion czujników zostanie podłączonych do internetu, w tym większość sprzętu gospodarstwa domowego i urzędów czy samochodów. Wiele naszych codziennych działań w takich obszarach, jak opieka zdrowotna, ograniczanie zużycia energii, transport czy wykrywanie przestępstw opiera się już na [dużych zbiorach danych](#) – ogromnej ilości danych pochodzących z różnych źródeł, zebranych i analizowanych poprzez algorytmy celem prowadzenia automatycznego procesu oceny i podejmowania decyzji. Duże zbiory danych (osobowych i środowiskowych) stają się kluczowe dla rozwoju technologii i usług opartych na danych, a [strategia UE dotycząca jednolitego rynku cyfrowego](#) dostrzega potencjał dużych zbiorów danych jako czynnika pobudzającego gospodarkę i innowacyjność. Parlament Europejski potwierdził te rozważania w rezolucji z 2016 r. pt. [„W kierunku aktu o jednolitym rynku cyfrowym”](#).

Wyzwania prawne

Również organy ścigania i służby wywiadowcze coraz częściej sięgają po te środki, które nie są objęte przepisami ad hoc. Aplikacje przetwarzające duże zbiory danych budzą [zarówno podziw, jak i niepokój](#) – są poważnym zagrożeniem dla prywatności, ochrony danych osobowych, wolności słowa, zasady niedyskryminacji i innych praw zapisanych w [Karcie praw podstawowych UE](#). Większość Europejczyków [obawia się](#), że dane gromadzone są bez ich wiedzy, a ich dane nie są bezpieczne w rękach przedsiębiorstw czy rządów. W celu zwiększenia zaufania publicznego do tych technologii należy ściśle przestrzegać praw podstawowych, by uchronić jednostki przed niewłaściwym wykorzystaniem technologii czy internetu (hakerzy), niewłaściwym wykorzystaniem lub nadużyciem danych osobowych, jak również przed szkodliwymi następstwami braku przejrzystości i kontroli nad przetwarzaniem dużych zbiorów danych.

[Europejskie ramy prawne w zakresie ochrony danych osobowych](#), choć nie uwzględniają szczegółowo powyższych praktyk, określają podstawowe zasady gwarantujące gromadzenie i przetwarzanie danych osobowych przez podmioty prywatne i publiczne pod pewnymi warunkami, przy zapewnieniu odpowiednich zabezpieczeń, w sposób uczciwy, do jawnych i prawnie uzasadnionych celów. Przestrzeganie tych zasad jest kluczowe. Ostatnie [wyroki](#) Trybunału Sprawiedliwości UE przypominają, że ochrona danych osobowych musi być skuteczna. Również Europejski Inspektor Ochrony Danych w kilku wydanych przez siebie [opiniach](#) i licznych podjętych [inicjatywach](#) podkreślił wagę wzmocnienia spójnego egzekwowania praw w epoce dużych zbiorów danych, opracowując również koncepcję [ochrony dużych zbiorów danych](#). Podkreślił on również, że należy wykorzystać możliwości, jakie dają nowe technologie pamiętając przy tym, iż nie mogą one dyktować wartości naszego społeczeństwa.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

[Tekst](#) rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie wpływu technologii dużych zbiorów na prawa podstawowe został złożony w październiku 2016 r. (sprawozdawczyni, Ana Gomes, S&D, Portugalia). W tekście rozpatruje się potencjalne wykorzystanie dużych zbiorów danych w działalności handlowej i obszarze egzekwowania prawa, a także zagrożenia, ze szczególnym uwzględnieniem niezgodnej z prawem dyskryminacji i stronniczości. Podkreśla się również, że stosowane algorytmy powinny być w większym stopniu rozliczalne i bardziej przejrzyste, oraz apeluje się do Komisji i państw członkowskich o dopilnowanie poprzez odpowiednie wytyczne, by technologie oparte na danych nie zagroziły prawom podstawowym obywateli. [Sprawozdanie z własnej inicjatywy](#) zostało przyjęte znaczną większością głosów przez komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) w lutym 2017 r., a głosowanie nad nim odbędzie się podczas drugiej sesji plenarnej w marcu.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2016/2225\(INI\)](#) Komisja przedmiotowo właściwa: LIBE; Sprawozdawczyni: Ana Gomes, S&D, Portugalia